

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
GMINNEGO OŚRODKA POMOCY
SPOŁECZNEJ
W BIELSKU PODLASKIM ZA 2016 ROK

Bielsk Podlaski 2017-03-14

Spis treści

<i>I</i>	<i>Organizacja działalności Ośrodka Pomocy Społecznej</i>	<i>3</i>
<i>II</i>	<i>Wydatki budżetowe realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej</i>	<i>5</i>
<i>III</i>	<i>Świadczenia z pomocy społecznej i ich realizacja</i>	<i>6</i>
<i>IV</i>	<i>Działalność pracowników socjalnych</i>	<i>10</i>
<i>V</i>	<i>Świadczenia rodzinne i ich realizacja</i>	<i>12</i>
<i>VI</i>	<i>Realizacja gminnego programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie</i>	<i>15</i>
<i>VII</i>	<i>Potrzeby Ośrodka Pomocy Społecznej</i>	<i>18</i>

I. ORGANIZACJA DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim (zwany dalej Ośrodkiem) jest jednostką organizacyjną Gminy Bielsk Podlaski. Działa na podstawie obowiązujących przepisów prawa: Zarządzenia Nr 5/90 Wójta Gminy Bielsk Podlaski z dnia 22 czerwca 1990r w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Statutu zatwierdzonego Uchwałą Rady Gminy Bielsk Podlaski Nr XXVI/127/05 z dnia 30.03.2005 r. z późn. zm., Zarządzenia Nr3/12 z 02 maja 2012 r. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz aktów prawnych wydanych przez Radę Gminy, Zarząd Gminy, Wójta Gminy Bielsk Podlaski i Kierownika Ośrodka.

Ośrodek realizuje zadania wynikające bezpośrednio z ustaw z dnia:

- 1) 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz.930 z późn.zm.),
- 2) 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz.1518 z późn. zm.),
- 3) 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. z 2005 r Nr 86, poz.732 z późn.zm.),
- 4) 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz.169 z późn. zm),
- 5) 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz.446 z późn. zm.),
- 6) 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz.2046 z późn. zm.),
- 7) 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz.1793 z późn. zm.),
- 8) 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.),
- 9) 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 198 z późn.zm),
- 10) 29 stycznia 2004 r. o prawie zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz.2164),
- 11) 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. 2016 r., poz. 887 z późn.zm.),
- 12) 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz.963 z późn. zm.),
- 13) 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz.1390),

- 14) 19 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r, poz. 575 z późn. zm.),
- 15) 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2016 r., poz. 785 z późn. zm.),
- 16) 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2016 r., poz. 162z późn. zm.)
- 17) 11 lutego 2016 r o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U.z 2016 r., poz.195 z późn. zm.)

Podstawę gospodarki finansowej Ośrodka stanowi plan finansowy opracowany na każdy rok finansowy.

Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia odpowiadają okolicznościom uzasadniającym udzielenie pomocy oraz realnym możliwościom finansowym Ośrodka.

Pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa,
- 2) bezdomności,
- 3) potrzeby ochrony macierzyństwa,
- 4) bezrobocia,
- 5) niepełnosprawności,
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- 7) przemocy w rodzinie,
- 8) sieroctwa,
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo- wychowawcze,
- 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 13) alkoholizmu lub narkomanii,
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza:

- 1) na osobę samotnie gospodarującą – 634 zł,
- 2) na osobę w rodzinie 514 zł,

przy jednoczesnym wystąpieniu, co najmniej jednego z powodów wymienionych powyżej w pkt. 1-15 lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego, bądź innej osoby lub z urzędu.

Podstawą organizowania wszelkiej pomocy jest rozpoznanie potrzeb. Jest to zadanie pracownika socjalnego, osoby profesjonalnie przygotowanej do udzielenia pomocy bezpośrednio w środowisku zamieszkania osoby lub rodziny wymagającej pomocy. Pomoc społeczna może być udzielona również z urzędu. Podstawą przyznania świadczenia z pomocy społecznej jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania osoby, która o tę pomoc się ubiega. Poznaje się jej położenie i na tej podstawie planuje pomoc.

Pracownicy socjalni mają również obowiązek przeprowadzania wywiadów alimentacyjnych na zlecenie ośrodków pomocy społecznej z terenu całej Polski.

Pracownicy socjalni wykonują swoją pracę w terenie, a także przy kompletowaniu dokumentacji.

Stanowisko do spraw świadczeń rodzinnych prowadzi wydawanie i kompletowanie wniosków, wprowadzanie wniosków do systemu informatycznego „Świadczenia rodzinne”, generowanie sprawozdań. W okresie wzmożonych czynności związanych z wydawaniem i kompletowaniem wniosków „świadczenia rodzinne” pracują wszyscy pracownicy GOPS.

Ponadto pracownicy organizują pomoc osobom, rodzinom i grupom społecznym, prowadzą poradnictwo w sprawach socjalnych i pokrewnych, współdziałają z instytucjami i organizacjami z terenu naszej gminy i poza nią. Pracownik obsługujący świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego prowadzi postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, współpracuje z komornikami sądowymi i innymi instytucjami w tym zakresie.

Za nadzór merytoryczny i organizację pracy oraz odpowiedzialność finansową ponosi Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim.

II. WYDATKI BUDŻETOWE REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK

W 2016 r. wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej zamknęły się kwotą 6.077.404,74 zł. w tym:

1) na zadania własne	902.466,00 zł
2) na zadania zlecone	4.479.187,00 zł
3) na zadania własne dotowane z budżetu państwa	695.752,00 zł
w tym:	
a) dofinansowanie programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	218.000,00 zł
b) dofinansowanie do wypłaty zasiłków okresowych i stałych	364.769,00 zł
c) składka na ubezpieczenie zdrowotne za podopiecznych	11.379,00 zł
d) dofinansowanie zadań własnych GOPS	86.845,00 zł
e) Asystent rodziny	14.759,00 zł

Tabela nr 1. Wykonanie budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej na 2016 r. (w zł)

Rozdział	Nazwa	Zadania własne	Zadania własne dotowanie	Zadania zlecone	Razem
85202	<i>Domy Pomocy Społecznej</i>	386.641			386.641
85212	<i>Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny</i>			1.657.438	1.657.438
85213	<i>Składki na ubezpieczenia zdrowotne</i>		11.379	11.677	23.056
85214	<i>Zasiłki i pomoc w naturze</i>	21.954	238.332		260.286
85216	<i>Zasiłki stałe</i>		126.437		126.437
85219	<i>Ośrodek Pomocy Społecznej</i>	376.677	86.845		463.522
85295	<i>Pozostała działalność</i>	60.000	218.000	121	278121
85205	<i>Przeciwdziałanie przemocy w Rodzinie</i>	1000			1000
85228	<i>Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi</i>			6.370	6.370
85228	<i>Usługi opiekuńcze</i>	49.731			49.731
85204	<i>Rodziny zastępcze</i>	6.463			6.463
85206	<i>Asystent rodziny</i>		14.759		14.759
85501	<i>Świadczenie wychowawcze</i>			2.803.581	2.803.581
	Ogółem	902.466,00	695.752,00	4.479.187,00	6.077.405,00

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

III. ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ I ICH REALIZACJA

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. w Gminie Bielsk Podlaski zamieszkiwało 6.980 mieszkańców. Ośrodek Pomocy Społecznej w 2016 r. udzielił wsparcia 821 osobom. Systemem pomocy społecznej objęto, więc 11,76% mieszkańców gminy Bielsk Podlaski, w tym:

- 1) w ramach zadań własnych i zleconych 490 rodzin o łącznej liczbie osób w tych rodzinach 821,
- 2) wyłącznie w formie pracy socjalnej 27 rodzinom.

W 2016 r. pracownicy socjalni przeprowadzili 824 wywiady środowiskowe, rozeznając środowiska pod względem ich sytuacji rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej, mieszkaniowej i materialnej. Pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej udzielono 27 rodzinom, a ogółem 856 osobom. Wydano 991 decyzji administracyjnych.

Zasilki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych

Pomoc w formie zasiłków celowych przeznaczona była głównie na zakup żywności, opału, leków, odzieży, sprzętu gospodarstwa domowego, opłat za energię elektryczną, remont mieszkania, zakup środków czystości.

W ramach świadczeń w naturze Ośrodek współpracował z Referatem Inwestycji i Gospodarki Komunalnej Urzędu Gminy Bielsk Podlaski, który dowiózł opał do miejsca zamieszkania podopiecznych, pozyskany z zasobów własnych gminy. Pomoc uzyskało 8 osób.

Tabela nr 2. Zadania własne w 2016 r.

<i>Forma pomocy</i>	<i>Liczba osób, którym przyznano świadczenie</i>	<i>Liczba świadczeń</i>	<i>Kwota świadczeń w zł</i>
<i>Posilek – obiady w szkole</i>	282	40.385	156.163
<i>Zasiłek okresowy* z tego:</i>	96	682	238.332
<i> środków własnych</i>	x	
<i> dotacja</i>	x		238.332
<i>Zasiłki celowe i w naturze w tym:</i>	166	x	89.291
<i>Zasiłki celowe specjalne</i>	10	17	3.573
<i>Oplata za DPS</i>	17	174	378.061

* Od 2008 r. gminy otrzymują dotację celową na pokrywanie wydatków na zasiłki okresowe w części określonej w art. 38 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.

Program wieloletni „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Na realizację powyższego Programu przeznaczono w 2016 r. ogółem **278.000 zł.** z czego środki własne gminy wynosiły **60.000 zł.**, a dotacja z budżetu państwa **218.000 zł.**

Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał zadania wynikające z realizacji Programu poprzez zapewnienie gorącego posiłku dla dzieci w szkołach, w PSS Restauracja „Podlasianka” w Bielsku Podlaskim, internatach, bursach, ośrodkach szkolno-wychowawczych.

W ramach realizacji Programu pomocą w formie gorącego posiłku lub zasiłku na żywność objęto 592 mieszkańców Gminy Bielsk Podlaski. Z pomocy w formie posiłków korzystały 282 osoby, z zasiłku celowego na żywność 281 osób (koszt 1 świadczenia to 219,99 zł), ze świadczenia rzeczowego w postaci paczki żywnościowej 301 osób.

Środki na realizację powyższego Programu Ośrodek Pomocy Społecznej wykorzystał w 100%.

Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych dotowanych z przeznaczeniem na wypłatę zasiłków stałych ze składkami zdrowotnymi

W ramach zadań własnych dotowanych z zakresu pomocy społecznej (zasiłki stałe oraz składka zdrowotna) Ośrodek udzielił pomocy na kwotę **137.816 zł**.

Tabela nr 3. Zadania własne z dotacją w 2016 r.

<i>Forma pomocy</i>	<i>Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie</i>	<i>Liczba świadczeń</i>	<i>Kwota świadczeń w zł.</i>
<i>Zasiłki stałe ogółem</i>	24	229	126.437
<i>w tym z przeznaczeniem dla:</i>	x	x	x
<i>-osoby samotnie gospodarującej</i>	20	198	113.669
<i>-osoby pozostającej w rodzinie</i>	4	31	12.768
<i>Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały</i>	24	229	11.379

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej

Zgodnie z **ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych** (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1793 z późn. zm.) do zadań zleconych gminy należy wydawanie decyzji, o których mowa w art. 54 (potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przez okres 90 dni), w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.), w przypadku, których nie zachodzi okoliczność, o której mowa w art. 12 tej ustawy.

W celu ustalenia sytuacji dochodowej i majątkowej świadczeniobiorcy, o którym mowa w art. 2 ust. 2, przeprowadza się rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach i w trybie określonym w przepisach o pomocy społecznej.

W 2016 r. wydano 11 decyzji w sprawie potwierdzenia prawa do wyżej wymienionych świadczeń.

Skierowania do domu pomocy społecznej

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Do skorzystania z prawa pobytu w domu pomocy społecznej konieczne jest zaistnienie przesłanek określonych przepisami ustawy o pomocy społecznej: konieczność całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności; brak możliwości samodzielnego funkcjonowania przez osobę w codziennym życiu; brak możliwości zapewnienia tej osobie przez gminę niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności: mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka; małżonek, zstępni przed wstępnymi, gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Zgodnie z art.61 ust.3 ustawy o pomocy społecznej w przypadku niewywiązywania się osób z obowiązku opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Gminie natomiast przysługuje prawo dochodzenia zwrotu poniesionych na ten cel wydatków.

Odpłatność za pobyt mieszkańca gminy w domu pomocy społecznej ciąży na gminie tylko wówczas, gdy on sam i osoby mu bliskie nie wnoszą takiej opłaty. Pobyt w DPS jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego utrzymania. W domu pomocy społecznej o zasięgu powiatowym (Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Brańsku) średni miesięczny koszt utrzymania ustala starosta i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do 31 marca każdego roku. Jeśli dochody pensjonariusza są zbyt niskie i nie wystarczają, na co miesięczne opłaty, gmina musi wziąć na siebie to zobowiązanie w części lub w całości.

W okresie od 1.01.2016 r. do 31.12.2016 r. wydatki na DPS wyniosły **378.061 zł**. W 2016 r. wydano 1 decyzję kierującą mieszkańca do DPS-u. Według stanu na dzień 31.12.2016 r. w placówkach tych zamieszkało 17 osób. Ośrodek Pomocy zastępczo ponosi odpłatność za 15 osób przebywających w domach pomocy. Jedna rodzina pokrywa całkowitą odpłatność, natomiast jedna rodzina ponosi częściową odpłatność.

▪ **Usługi opiekuńcze**

Usługi opiekuńcze, jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym, świadczone są osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione z powodu samotności lub niemożności zapewnienia jej przez rodzinę. Usługi obejmują pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opieki higienicznej, zalecanej przez lekarza pielęgnacji oraz zapewnienia kontaktów z otoczeniem

Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą zostać przyznane osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi przyznawane są także osobom w rodzinach, ale rodzina nie jest w stanie zaspokoić potrzeb w zakresie opieki. Cena usług opiekuńczych za rok 2016 wynosiła 8,88 zł brutto za godzinę

Usługi opiekuńcze świadczone były w 7 środowiskach, koszt usług to 49.731 zł. Jest to koszt naliczonej odpłatności za usługi dla osób objętych tym wsparciem. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone były dla 1 osoby to jest 182 świadczenia, koszt usług wyniósł 6.370 zł. Cena 1 godziny specjalistycznych usług wynosiła 35 zł .Specjalistyczne usługi opiekuńcze są zadaniem zleconym gminie wynikającym z ustawy o pomocy społecznej art. 18 pkt.3 realizowane są w drodze Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. z 2005 r. Nr 189 poz.1598).

IV. DZIAŁALNOŚĆ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH

Praca socjalna

Jednym z głównych zadań gminy w zakresie pomocy społecznej jest wykonywanie pracy socjalnej. Praca socjalna dotyczy niemal każdej rodziny zgłaszającej się po pomoc do Ośrodka. Jest to jedna z bardzo ważnych i pracochłonnych form pomocy, polegająca przede wszystkim na dotarciu do świadomości klienta, że pracownik socjalny chce i może mu pomóc, pod warunkiem, że on sam zaangażuje się w proces zmian. Pracownicy socjalni wpływają na zmianę życia indywidualnych osób oraz rodzin, którym służą w przypadkach nagłych sytuacji kryzysowych, jak i codziennych, osobistych problemów.

Praca socjalna jest ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny. To działalność ułatwiająca

jednostkom, grupom, środowiskom adaptację w zmieniających się warunkach życia. Jej ostatecznym celem jest umożliwienie osobom i rodzinom kierowania własnym postępowaniem oraz zdobycie niezależności w zabezpieczeniu warunków niezbędnych dla realizacji egzystencji godnej człowieka.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. W kontrakcie socjalnym opracowuje się ocenę sytuacji osoby lub rodziny oraz formułuje cele, które ma osiągnąć osoba lub rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej.

Narzędzie to określa również uprawnienia i zobowiązania stron (pracownika socjalnego oraz osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc), w ramach wspólnie podejmowanych działań.

W związku z tym, kontrakt socjalny może być zawierany w określonym etapie metodycznego działania, po pełnym rozpoznaniu i ocenie sytuacji osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc.

Odmowa zawarcia lub niedotrzymanie postanowień kontraktu przez osobę lub rodzinę może stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylecia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Pomoc pracowników socjalnych w skompletowaniu dokumentów w celu uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, świadczeń wychowawczych, świadczeń rodzinnych, ustalenia prawa do emerytury lub renty przyniosła efekt w 727 przypadkach, co spowodowało uzyskanie własnego lub dodatkowego dochodu przez podopiecznego

Podnoszenie kwalifikacji

Podnoszenie kwalifikacji oraz szkolenia pracowników: W 2016 roku pracownicy OPS korzystali ze szkoleń komercyjnych. Tematyka szkoleń była różnorodna, dotyczyła zmian w ustawie o pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego, świadczeń opiekuńczych, szkolenie z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie szkolenia podstawowe z Systemu Elektronicznego Obiegu Dokumentów, z zakresu obsługi systemu informatycznego Karty Dużej Rodziny. Szkolenie z zakresu Programów Aktywności Lokalnej, z zakresu aktywizacji społeczno – ekonomicznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Szkolenie z zakresu prowadzenia Archiwum Zakładowego, szkolenie z zakresu realizacji świadczenia wychowawczego 500+. Kurs specjalizacji I stopnia z zakresu pracy socjalnej.

V. ŚWIADCZENIA RODZINNE I ICH REALIZACJA

Świadczenia rodzinne

Ze świadczeń rodzinnych w 2016 r. skorzystało 294 rodziny z dziećmi do 24 roku życia na utrzymaniu. Wiele rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych to rodziny ubogie, gdyż u 36,40 % ogółu beneficjentów przeciętny dochód na osobę w rodzinie nie przekroczył nawet połowy kwoty kryterium dochodowego (do 400 zł) warunkującego prawo do świadczeń rodzinnych, dochód w przedziale 400-674 zł – 22,11 % rodzin korzystających ze świadczeń, dochód rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym w przedziale 674-764 zł – 3,74 % rodzin, natomiast dochód powyżej 764 zł – kwalifikuje do świadczenia rodzinnego na zasadzie złotówka za złotówkę, która określa art.5 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Rodzina może skorzystać z prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka gdzie kryterium wynosi do 1922 zł na osobę w rodzinie.

W okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. liczba świadczeń rodzinnych wyniosła ogółem 8.543 na ogólną kwotę 1.387.761 zł. Około 38,78 % rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych to rodziny, w których wychowuje się jedno lub dwoje dzieci. Rodziny wielodzietne (z trojgiem dzieci) stanowią 15,31 % ogółu rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego, z 4 i więcej dzieci to 6,46 % rodzin.

Dodatki do zasiłków rodzinnych

Dodatki nie mogą być wypłacone bez uprawnienia do zasiłku rodzinnego. Wyjątek stanowi nabyte prawo do zasiłku wychowawczego przed dniem 01 maja 2004 r.

Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe

Ośrodek Pomocy Społecznej opłaca **składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe** dla 22 osób opiekujących się dzieckiem niepełnosprawnym lub samotną osobą z orzeczonym znacznym stopniem niepełnosprawności na kwotę 53.751.26 zł. Należy nadmienić, że aktualnie Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach realizacji świadczeń rodzinnych obsługuje **294** rodziny otrzymujące świadczenia rodzinne, w tym 159 rodzin otrzymujących zasiłki pielęgnacyjne lub świadczenia pielęgnacyjne.

Tabela nr 4. Świadczeniobiorcy i wydatki na świadczenia rodzinne w 2016 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba Świadczeń	Kwota Świadczeń
1	Zasiłek rodzinny	4.293	491.154
2	Dodatki do zasiłków Rodzinnych, w tym z tytułu:	2.333	229.440
2.1	Urodzenia dziecka	17	17.000
2.2	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania	12	4.800

	z urlopu wychowawczego		
2.3	Samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	0	0
2.4	Samotnego wychowywania dziecka	124	23.100
2.5	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego:	171	17.110
2.5.1	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	13	1.070
2.5.2	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	158	16.040
2.6	Rozpoczęcia roku szkolnego	269	26.900
2.7	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:	724	48.482
2.7.1	Na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	50	5.282
2.7.2	Na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której jest szkoła	674	43.200
2.8.	Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1.014	92.010
3	Zasiłki rodzinne z dodatkami (poz.1+2)	6.626	720.594
4	Zasiłki pielęgnacyjne	1.479	226.287
5	Świadczenia pielęgnacyjne	214	277.865
6	Specjalny zasiłek opiekuńczy	111	57.235
7	Świadczenia opiekuńcze	1.804	561.387
8	Razem świadczenia	8.430	1.281.981
9	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia	39	39.000
10	Świadczenie rodzicielskie	74	66.780
11	Ogółem	8.543	1.387.761
12	Świadczenie wychowawcze (500+)	5.578	2.758.563
13	Zasiłek dla opiekuna	93	48.360

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka.

Świadczenie Wychowawcze 500+

Ośrodek Pomocy Społecznej od dnia 01 kwietnia 2016 roku realizuje zadania , wynikające z ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku „ O pomocy państwa w wychowywaniu dzieci”.

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dzieci, w tym z opieką nad nimi i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Świadczenie wychowawcze przysługuje matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka do dnia ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

Świadczenie wychowawcze przysługuje w wysokości 500,00 zł. miesięcznie na dziecko w rodzinie.

Świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800,00 zł. lub 1.200,00zł, jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne. W przypadku ubiegania się o świadczenie wychowawcze wyłącznie na drugie dziecko w wieku do 18 roku życia, nie przelicza się dochodu rodziny.

W okresie od 01 kwietnia 2016 r. do 31 grudnia 2016 roku wydano 434 decyzje dotyczące świadczenia wychowawczego. Wypłacono 5.578 świadczeń wychowawczych na ogólną kwotę 2.458.563 zł., w tym na pierwsze dziecko w rodzinie wypłacono 2.219 świadczeń.

Ze świadczeń wychowawczych korzystały 402 rodziny, w tym 17 rodzin, w których wychowuje się dziecko niepełnosprawne, oraz 74 rodziny, w których wychowuje się jedno dziecko (t.j. we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego wśród członków rodziny wskazane jest tylko jedno dziecko).

Fundusz Alimentacyjny

Ośrodek Pomocy Społecznej w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. wypłacił świadczenia z funduszu alimentacyjnego dla 23 uprawnionych dzieci na ogólną kwotę **114.890 zł**. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacane są dla **19** rodzin. Przeciętne miesięczne wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego wynosiły **9.574 zł**, a przeciętna wysokość świadczenia wynosiła **380,43 zł**. W okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. na rachunek bankowy GOPS w Bielsku Podlaskim wpłynęła kwota **27.832 zł** tytułem ściągniętych przez komornika należności od dłużników alimentacyjnych.

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych z tytułu funduszu alimentacyjnego

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim zarejestrował 33 dłużników alimentacyjnych zamieszkałych na terenie gminy Bielsk Podlaski mających zaległości z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r.

- 1) wystosowano wezwanie o przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego do 19 dłużników alimentacyjnych,
- 2) przeprowadzono wywiad alimentacyjny u 11 dłużników alimentacyjnych,

- 3) poinformowano PUP o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużników alimentacyjnych w 9 przypadkach,
- 4) przekazano komornikowi oraz innym ośrodkom informację mającą wpływ na egzekucję z wywiadu alimentacyjnego w 14 przypadkach,
- 5) 6 wniosków skierowano do Prokuratury Rejonowej w Bielsku Podlaskim o ściganie za przestępstwo z art.209 § 1 K.K.,
- 6) wszczęto postępowanie dotyczące uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych w 1 przypadku,
- 7) skierowano 1 wniosek o zatrzymanie prawa jazdy dłużnikowi alimentacyjnemu,
- 8) przekazano informację gospodarczą do Biura Informacji Gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów w 35 przypadkach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim otrzymał z budżetu państwa na realizację świadczeń rodzinnych kwotę **1.683.483 zł**, wykonanie wyniosło 1.657.437,91 zł, z czego kwota 1.556.076,53 zł przeznaczona została na wypłatę świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i z funduszu alimentacyjnego oraz 30.703 zł na składkę emerytalno-rentową za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne, 15.751 zł za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy, oraz 7.298 zł za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna. Kwota 41.762,12 zł była wydatkowana na pokrycie kosztów związanych z realizacją świadczeń rodzinnych, zakupem materiałów biurowych, wynagrodzeniem pracowników oraz opłacenie porto od przelewów pocztowych.

W okresie od 1 stycznia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2016 r. przyjęto 391 wniosków oraz pism w sprawie przyznania świadczeń rodzinnych i wydano 409 decyzji oraz 600 zaświadczeń i pism osobom zainteresowanym, jak również instytucjom. W sprawach świadczenia wychowawczego 500+ przyjęto 418 wniosków i wydano 434 decyzje.

Bieżące wypłaty świadczeń rodzinnych dokonywane są w terminie do 30- go dnia każdego miesiąca na osobiste konta bankowe, za pośrednictwem kasy w Urzędzie Gminy Bielsk Podlaski, lub Urzędu Pocztowego.

VI. Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Bielsk Podlaski za 2016 r.

Zgodnie z art. 6 ust.2 pkt 1 oraz art. 9 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz.1515 z późn. zm) GOPS przedkłada sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Na terenie Gminy Bielsk Podlaski, od wielu lat, podejmowane są działania mające na celu pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową. Starania te znajdują swoje odzwierciedlenie m.in. w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny powołany przez Radę Gminy Bielsk Podlaski w dniu 15 czerwca 2011r. monitoruje działania podejmowane na terenie Gminy Bielsk Podlaski przez poszczególne organizacje i instytucje oraz w ramach swoich kompetencji podejmuje działania zmierzające do realizacji założeń Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. (Dz. U. Nr 9, poz. 1245) w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzoru formularzy „Niebieskie Karty” (NK) ustala cztery formularze NK- A, B, C, D. Do realizacji tej procedury zobligowani są przedstawiciele fundacji, policji, ośrodków pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i duchowni. Wszczęcie procedury NK następuje poprzez wypełnienie formularza A przez przedstawiciela w/w podmiotów. W ciągu 7 dni formularz A zostaje przekazany do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, który ma trzy dni na przekazanie go członkom Zespołu lub grupie roboczej. Grupy robocze zajmują się rozwiązywaniem problemów związanych z występowaniem przemocy w indywidualnych przypadkach poszczególnych rodzin według procedury Niebieskiej Karty.

Zespół Interdyscyplinarny w 2016 r. spotkał się czterokrotnie, natomiast 28 spotkań odbyły grupy robocze. Do przewodniczącego ZI wpłynęło 28 NK –A założonych w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie. Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim w trakcie interwencji założyła 25 NK –A natomiast pracownicy socjalni GOPS Bielsk Podlaski 3 NK - A. Procedurę NK zakończono w 4 przypadkach w związku z brakiem występowania znamion stosowania dalszej przemocy oraz w 16 przypadkach o braku zasadności podejmowania działań.

Realizacja poszczególnych celów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Bielsk Podlaski przedstawia się następująco.

Cel strategiczny:

I. Podnoszenie świadomości i wrażliwości mieszkańców Gminy Bielsk Podlaski wobec przemocy w rodzinie:

Zadania/działania:

1. Umieszczono na stronie internetowej Urzędu Gminy informację promującą idee Programu (kampania promocyjna) oraz informacje nt. zjawiska przemocy w rodzinie.
 2. Prowadzono edukację przedmażeńską przez duchownego członka Zespołu Interdyscyplinarnego.
 3. Prowadzono działania profilaktyczne i edukację dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem, w ramach zajęć w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Łubinie Kościelnym prowadzona jest współpraca z Komendą Policji w Bielsku Podlaskim polegającej na: zapoznaniu z Krajową Mapą Zagrożeń Bezpieczeństwa, szkolenie na temat zagrożeń terrorystycznych, informacje na temat nieletnich, procedury postępowania w różnych sytuacjach. W klasach I-III pogadanki na temat „Bezpieczeństwo dziecka w drodze do i ze szkoły” oraz „Bezpieczne ferie”. W klasach pierwszych pasowanie na ucznia oraz wręczenie odblasków oraz program zdrowia psychicznego „Przyjaciele Zippiego”. W ramach profilaktyki realizowano programy „Profilaktyka przez muzykę” w klasach pierwszych program „Akademia Bezpiecznego Puchatka”, w klasach IV program z zakresu profilaktyki antynikotynowej „Bieg po zdrowie” , wszystkie klasy realizują program „Profilaktyka”. Wszyscy uczniowie szkoły uczestniczyli w konkursach związanych z bezpieczeństwem i zdrowym stylem życia: „Strażnicy sieci”, „112 ratuje życie”, w klasach 0-III „Zdrowie nietrudne”, w klasach IV-VI „Trzymaj formę” wszyscy uczniowie „Szkłanka mleka”. W Zespole Szkół w Augustowie realizowane były programy profilaktyczne: „Dobre Wybory” program profilaktyczny dla Gimnazjum realizowany we współpracy z GKRPA w Bielsku Podlaskim , „Zdrowo jem , więcej wiem” program dla klas II Szkoły Podstawowej, „ W zdrowym ciele zdrowy duch” impreza dla uczniów Szkoły Podstawowej „Żyj zdrowo , bez nałogów” impreza prozdrowotna dla uczniów Gimnazjum, „Śniadanie daje moc” program dla uczniów klas 0-III Szkoły Podstawowej, „Odpowiedzialność karna nieletnich” program realizowany we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Bielsku Podlaskim dla klas I Gimnazjum, „Bezpieczna droga do szkoły” dla klas I-II również we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Bielsku Podlaskim
- II. Zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie.**

Zadania/działania:

1. Monitorowanie przez pracowników socjalnych zjawisk występowania przemocy w rodzinie, w razie konieczności udzielano pomocy finansowej.
2. Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Przesyłanie zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa stosowania przemocy fizycznej i psychicznej do Prokuratury rejonowej w Bielsku Podlaskim
4. Informowanie o możliwości umieszczenia osób doznających przemocy w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Białymstoku.

III. Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

Zadania/działania:

1. Monitorowanie ofiar zamieszkałych na terenie gminy przez dzielnicowego, interwencje policji w rodzinach, w których wszczęto procedurę „NK”.
2. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno – edukacyjnych organizowanych przez PCPR w Bielsku Podlaskim (mityngi AA).

Reasumując:

Na terenie Gminy Bielsk Podlaski funkcjonują instytucje zapewniające wszechstronną pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową. Od lat wszystkie instytucje starają się maksymalnie pomóc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych, w tym również dotyczących dzieci. Wysłano do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Bielsku Podlaskim dwa wnioski o poddanie leczeniu przeciwalkoholowemu i określenie zakładu leczniczego. Jak wynika z informacji pracowników socjalnych w roku 2016 r. jedno dziecko przebywało w placówce opiekuńczej – „Moje dziecko” w Białymstoku, drugie dziecko w rodzinie zastępczej spokrewnionej. Środki finansowe na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie pochodzą z zasobów własnych poszczególnych instytucji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz środków własnych gminy.

W 2016 roku Ośrodek realizował rządowy program dla rodzin wielodzietnych 3+. Wydał **Karty Dużej Rodziny dla 10 rodzin** o liczbie Kart Dużej Rodziny 51.

VI. POTRZEBY OŚRODKA

Należy zaznaczyć, iż przybywa zadań dla pracowników OPS. Pracownicy stykają się coraz częściej z bardzo trudnymi przypadkami wymagającymi pomocy od zaraz (są to

sytuacje dotyczące dzieci, osób starszych, osób chorych psychicznie). Coraz częściej pracownicy działają interwencyjnie (po otrzymaniu anonimowych telefonicznych zgłoszeń) i spoczywa na nich większa odpowiedzialność. W celu rozwijania funkcjonującego systemu pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej uważa za potrzebne w szczególności:

- a) podejmowanie działań służących aktywizacji społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej oraz zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- b) poszerzanie działań wspierających rodziny w pełnieniu ich podstawowych funkcji, głównie w zakresie opieki i wychowywania dzieci oraz prowadzenia gospodarstwa domowego z wykorzystaniem usług asystentów rodziny, w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz nową ustawę o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
- c) poradnictwo psychologiczne oraz prawne, skierowane do podopiecznych OPS;
- d) poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi, upośledzeniem umysłowym oraz ich rodzin;
- e) podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry pomocy społecznej (w tym dot. wypalania zawodowego i superwizji oraz uzyskanie specjalizacji I i II stopnia przez pracowników socjalnych);
- f) prace interdyscyplinarne (wspólne prace dotyczące różnych jednostek);
- g) zabezpieczenie środków finansowych na asystenta rodziny.

W celu podejmowania nowych zadań z zakresu pomocy społecznej, przy założeniu pozyskiwania na ich realizację „zewnętrznych” środków finansowych, niezbędne jest także zabezpieczenie odpowiednich środków w budżecie Gminy z przeznaczeniem na tzw. wkład własny.

KADRA OŚRODKA

Ośrodek zatrudnia:

- 2 starszych pracowników socjalnych
- 2 specjalistów pracy socjalnej I stopnia
- główna księgowa
- referent ds. świadczeń rodzinnych,
- 7 opiekunów środowiskowych
- asystent rodziny
- kierownik GOPS